

INSON FALSAFASI: MOHIYAT VA MAZMUN

Farg'ona davlat universiteti

25.13-Guruh talabasi

TOJIBOYEV KABIRBEK SAMINJON O'G'LI

Annotatsiya: *Mazkur maqolada inson falsafasining mazmuni va mohiyati keng yoritiladi. Unda insonning tabiatdagi o'rnini, ong va tafakkurining ahamiyati hamda jamiyat bilan aloqasi tahlil qilinadi. Shuningdek, insonning erkinligi va mas'uliyati o'zaro bog'liq holda ko'rib chiqiladi. Maqolada hayotning ma'nosi va insonning ma'naviy rivoji haqida muhim fikrlar bayon etilgan. Ushbu tadqiqot insonni chuqurroq anglash va o'z hayotiga ongli yondashishga undaydi.*

Kalit so'zlar: *Inson, falsafa, ong, tafakkur, erkinlik, mas'uliyat, jamiyat, ma'naviyat, hayot ma'nosi.*

Kirish

Inson qadim zamonlardan beri falsafaning asosiy o'rganish obyekti bo'lib kelgan. Turli davrlarda yashagan mutafakkirlar insonning mohiyati va hayotdagi o'rnini turlicha talqin qilganlar. "Inson kim?", "Uning vazifasi nimadan iborat?" kabi savollar hanuzgacha dolzarbdir.

Bugungi globallashuv va texnologiyalar rivoji davrida insonning ma'naviy qiyofasi va qadriyatlari alohida ahamiyat kasb etmoqda. Shu sababli inson falsafasini o'rganish nafaqat nazariy, balki amaliy jihatdan ham muhimdir. Bu bilim insonning o'zini anglashiga va jamiyatdagi o'rnini topishiga yordam beradi.

Asosiy qism

1. Insonning mohiyati

Inson ong va tafakkurga ega bo'lgan mavjudot sifatida boshqa jonzotlardan ajralib turadi. U o'z hayotini ongli ravishda tashkil etadi va maqsad sari harakat qiladi. Insonning mohiyati faqat biologik jihatlar bilan chegaralanmaydi, balki uning ruhiy va ma'naviy olamini ham o'z ichiga oladi.

Shuningdek, inson o'zini anglash orqali hayotiga mazmun bag'ishlaydi. U o'z imkoniyatlarini rivojlantirishga intiladi va bu jarayonda jamiyat bilan o'zaro aloqada bo'ladi. Demak, inson mohiyati ko'p qirrali va murakkab tushunchadir.

2. Erkinlik va mas'uliyat

Erkinlik insonning eng muhim huquqlaridan biri hisoblanadi. Har bir inson o'z hayoti haqida mustaqil qaror qabul qilish imkoniyatiga ega. Biroq erkinlik cheksiz emas, u mas'uliyat bilan uyg'unlashgandagina haqiqiy qiymat kasb etadi.

Inson o'z harakatlari va tanlovlari uchun javobgar bo'lishi kerak. Aynan shu jihat insonni ongli va yetuk shaxs sifatida shakllantiradi. Erkinlik va mas'uliyat o'zaro bog'liq bo'lib, biri ikkinchisini to'ldiradi.

3. Hayotning ma'nosi

Har bir inson o'z hayotining ma'nosini izlaydi va uni turlicha talqin qiladi. Kimdir ilm olish va yutuqlarga erishishni maqsad qilsa, boshqalar uchun oila va baxt muhimdir. Hayotning ma'nosi insonning qadriyatlari va maqsadlariga bog'liq holda shakllanadi.

Inson o'z oldiga maqsad qo'yib, unga erishishga intilganda hayoti mazmunli bo'ladi. Bu esa unga ruhiy qoniqish va baxt hissini beradi. Shu sababli hayot ma'nosini anglash inson uchun muhim jarayondir.

4. Inson va jamiyat

Inson ijtimoiy mavjudot bo'lib, jamiyatsiz yashay olmaydi. Jamiyat insonni tarbiyalaydi, unga bilim va tajriba beradi. Shu bilan birga, inson ham jamiyat rivojiga o'z hissasini qo'shadi.

Jamiyat va inson o'rtasidagi o'zaro ta'sir doimiy ravishda davom etadi. Inson jamiyat qadriyatlarini qabul qiladi va shu asosda o'z hayotini quradi. Natijada, inson va jamiyat bir-birini to'ldiruvchi tizim sifatida namoyon bo'ladi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, inson falsafasi insonning mohiyatini chuqur anglashga yordam beruvchi muhim ilmiy yo'nalishdir. U insonni o'z hayoti haqida ongli qaror qabul qilishga va mas'uliyatli bo'lishga undaydi.

Shuningdek, inson falsafasi orqali har bir shaxs o'zining hayotdagi o'rnini anglaydi va ma'naviy jihatdan rivojlanadi. Inson o'z ustida ishlagan sari jamiyat ham taraqqiy etadi. Shu bois ushbu mavzuni o'rganish har bir inson uchun zarurdir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Karimov I.A. — Yuksak ma'naviyat — yengilmas kuch.
2. Forobiy — Fozil odamlar shahri.
3. Beruniy A.R. — Qadimgi xalqlardan qolgan yodgorliklar.
4. Kant I. — Amaliy aql tanqidi.
5. Aristotel — Metafizika.
6. Toshpo'latov H. — Falsafa asoslari.
7. G'afurov B. — Tarix va tafakkur.
8. Yusupov E. — Falsafa.